

Mahirə Ələkbər qızı QULİYEVA

AMK-nın dissertantı

Selçuklu Konya Dövlət Konservatoriyasının müəllimi

Email: guliyevamahire353@gmail.com**ƏLƏKBƏR ƏSGƏROVUN YARADICI FƏALİYYƏTİNİN
MÜXTƏLİF İSTİQAMƏTLƏRİNƏ DAİR**

***Xülasə:** Ələkbər Əsgərovun çoxşaxəli yaradıcılığında pedaqoji fəaliyyəti, muğam ifaçılığı, və bəstələdiyi rənglər xüsusi yer tutur. Məqalədə ustadın pedaqoji fəaliyyətinin səciyyəvi cəhətləri, onun muğam ifaçılığında özünəməxsus üslubu və bəstələdiyi rənglərin melodik xətti araşdırılır. Burada Ələkbər Əsgərovun uzunmüddətli pedaqoji fəaliyyətindən bəhs edilir. Bildiyimiz kimi, ustad müəllim çalışdığı illər ərzində hamıya örnək olub. Məqalədə Ələkbər Əsgərovun çaldığı çoxsaylı muğamlar önə çəkilir, onun özünəməxsus çalğı üslubu və başqalarından seçilən ifa tərz, eləcə də bəstələdiyi rənglərin melodik quruluşu araşdırılır və təhlil edilir.*

***Açar sözlər:** Ələkbər Əsgərov, pedaqoji fəaliyyət, muğam ifaçılığı, rəng*

Ələkbər Əsgərovun pedaqoji fəaliyyətinin spesifik və xarakterik xüsusiyyətləri

Məlumdur ki, musiqi texnikumlarında tar, kamança, balaban və qanun kimi milli alətlərimizdə muğamlarımız uzun illərdir ki, tədris proqramlarına uyğun şəkildə tədris edilir. Lakin 4 illik tədris prosesində bütün muğamları əhatə etmək, onları tələbələrə öyrətmək mümkün olmurdu. Ümummillə lider Heydər Əliyevin 13 iyün 2000-ci il Azərbaycan Milli Konservatoriyasının yaradılması və 10 avqust 2001-ci ildə Azərbaycan Milli Konservatoriyasının maddi-texniki bazasının yaradılması haqqında imzaladığı sərəncamlar əsasında konservatoriyada muğamlarımız bu günə qədər bir neçə alətdə mükəmməl şəkildə tədris edilməkdədir. Sevincindir ki, bu sərəncamdan sonra Azərbaycanda ilk dəfə olaraq balaban ifaçıları ali təhsil almaq şansı əldə etdilər. 2003-cü ildə balaban aləti AMK-nın rektoru, Xalq artisti, professor Siyavuş Kəriminin təşəbbüsü ilə tədrisə salınmışdır. Balabanı bu ali təhsil ocağında ilk tədris edənlər, not ixtisası üzrə Əməkdar artist, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor İlham Nəcəfov, muğam-ixtisası üzrə isə Əməkdar artist Elşad Cabbarov olmuşlar.

Balaban məktəbindən danışarkən bu işin uğurlu təməlini qoyanlardan biri – Ələkbər Əsgərovun da pedaqoji fəaliyyəti xüsusi qeyd olunmalıdır. O, 1966-1995-ci illərdə Soltan Hacıbəyov adına Sumqayıt Orta İxtisas Musiqi Məktəbində (sonra Sumqayıt Musiqi Texnikumu, indi isə Sumqayıt Musiqi Kolleci adlanır) fasiləsiz olaraq pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olmuşdur. Onun burada dərs dediyi çoxsaylı tələbələrindən Salman Abdulov (1944-1999), Ənvər Məmmədov (1947-2011), Nazim

Əliyev (1951-2006), Ağamayıl Səfərov (1955-2013), Urfan Nuriyev, Mehman Nəcəfov, Faiq Cabbarov və başqalarının adlarını qeyd etmək olar. Ə.Əsgərov otuz ilə yaxın pedaqoji fəaliyyətində fitri istedad və bacarığını tələbələrindən əsirgəmirdi. Müəllimlik metodikasının sirlərinin dərin bilicisi olan Ə.Əsgərov, tələbələrdə sənətə qarşı sevgi, böyük məsuliyyət ilə yanaşı, müəllimlik vəzifəsinin yollarını öyrədirdi.

Ə.Əsgərovdan təkcə texnikumdakı tələbələr deyil, qeyri-rəsmi olaraq ölkəmizin hər bir bölgəsindən, eləcə də başqa respublikalardan dərs almağa, öyrənməyə gələn çoxsaylı klarnet və balaban ifaçıları vardı. Məsələn, Elşad Cabbarov, Qulamhüseyn Mirzəyev kimi sənətkarları tez-tez Ələkbər müəllimin dərs dediyi siniflərdə görmək olurdu. Hətta yaşca ondan böyük olan musiqiçi dostları da vaxtaşırı Sumqayıta gələr, ondan müəyyən tövsiyələr alardılar. Onların arasında xüsusən də muğam öyrənmək istəyənlər çoxluq təşkil edirdi.

Ustad sənətkar Ələkbər müəllim illərlə topladığı ifaçılıq təcrübəsi ilə yanaşı, nəzəri biliklərini də tələbələrinə ötürməyə çalışır və müəllimlik sahəsində də dəst-xəttini, nəfəs çalğı alətləri üzrə öz ifaçılıq məktəbini yaradırdı. Məlumdur ki, Sumqayıt Musiqi Texnikumunda klarnet ixtisası üzrə təhsil alan bir çox tələbələr Ə.Əsgərovun milli nəfəs musiqi alətləri dərslərində iştirak edirdilər. Əslində, klarnet ixtisası üzrə klassik, yəni Avropa yönli təhsil alan tələbələrə milli rəqsləri ifa etməyi müəllimləri qadağan edirdilər. Bu da onunla əsaslandırılırdı ki, milli musiqi ifa edən tələbələrin dodaq və ağız aparatlarında müəyyən dəyişikliklər yaranırdı. Bu da Avropa bəstəkarlarının əsərlərinin ifası zamanı dərhal özünü göstərirdi. Ələkbər müəllim belə klarnet ifaçılarına elə tövsiyələr verirdi ki, buna əməl edən ifaçılarda heç bir dəyişiklik hiss olunmurdu. Məsələn, Xəlil Atayev, Nəsimulla Nəsimullayev kimi ifaçılar hər gün dərsdən sonra toylarda yalnız milli musiqi ifa edirdilər. Səhəri gün də ixtisas dərslərində müəllimlərinin qarşısında klassik əsərləri səsləndirirdilər. Kimsə də onların səs aparatında heç bir nöqsan və ya dəyişiklik hiss etmirdi.

Ələkbər Əsgərov Sumqayıt Musiqi Texnikumunda ixtisas fənlərindən əlavə, uzun illər “Ansambl” və “Musiqi alətləri ilə tanışlıq” adlı fənlərdən də dərs deyirdi. O, “Ansambl” fənni üzrə demək olar ki, texnikumun “Xalq çalğı alətləri” şöbəsində təhsil alan bütün tələbələrinə ifaçılıq sirlərini, ansambl ənənələrini öyrədirdi. Bu gün nəinki ölkəmizdə, onun hüduqlarından çox-çox uzaqlarda kifayət qədər tanınmış musiqiçilər – Rafiq Balabəyov (1952-2014), Kazbek Əliyev (1961-2009), professor və elmlər doktoru Abbasqulu Nəcəfzadə, İlqar Şıxəliyev, Vidadi Paşayev, Xalq artistləri Malik və Elşən Mansurov qardaşları, Əməkdar artist Fəridə Məlikova və başqaları Ələkbər Əsgərovun tələbələri olduqlarından böyük qürur hissi keçirirlər.

Ələkbər Əsgərovun muğam ifaçılığında dəst-xətti və özünəməxsus üslubu

Ə.Əsgərov Azərbaycan xalq yaradıcılığı və muğam sənətinin dərin bilicilərindən biri olmuşdur. Onun klarnet, balaban, zurna, ney və tütək kimi nəfəs çalğı alətlərində ifa etdiyi hər bir instrumental muğam fəlsəfi mahiyyət daşıyaraq dinlə-

yticini tarixin dərin qatlarına aparır. Bu ifalarda sevinc də, kədər də vardır. Heç də təsadüfi deyil ki, dəhşətli 20 Yanvar hadisələri zamanı xalqımızın ən hüznü günlərində Azərbaycan televiziya və radiosunda milli ruhu əks etdirən çoxsaylı verilişlərdə Ə.Əsgərovun ifasında ürək dağlayan “Hümayun”, “Zəmin-Xara”, “Segah” və “Şüştər” muğam ifaları səsləndirilirdi. Bu ifalar sanki Vətən uğrunda canlarından keçən hər bir şəhidimiz üçün qan ağlayır, bir haray çəkirdi. Həmin lent yazılarını dinləyən insanlar göz yaşlarına hakim kəsilə bilmirdi. Şəhidlərin dəfnində səsləndirilən bir çox sənətkarlarımızın instrumental ifaları – Habil Əliyevin kamançası, Kamil Cəlilovun qoboyu, Əhsən Dadaşovun udu, o cümlədən Ələkbər Əsgərovun klarnet və balabanının kövrək səsi insanları rıqqətə gətirir, muğamların düşündürücü təsiri onlarda düşməyə qarşı nifrət hissini daha da gücləndirirdi.

Ələkbər Əsgərovun Azərbaycanın musiqi xəzinəsində yer alan “Segah”, “Zabul Segah”, “Rast”, “Bayatı-Şiraz”, “Zəmin-Xara”, “Mahur”, “Mahur-Hindi”, “Hümayun”, “Şüştər”, “Şur”, “Mirzə Hüseyn segahı”, “Çoban bayatı”, “Düğah” və s. kimi muğam ifaları mürəkkəbliyi ilə seçilir, insanı düşündürür və bəzən də göz yaşlarına səbəb olur. Bu cür muğamları təqdim etmək üçün ifaçıdan geniş ürək sahibi olmaqla yanaşı, fiziki qüvvə və ustalığ tələb edilirdi.

Ələkbər Əsgərovun muğam üzərində bəstələdiyi rənglər, diringilər öz fərqli səslənməsinə görə bu səpkili melodiyalardan dərhal seçilir. O, musiqişünaslığın digər janrlarında olduğu kimi, muğam yaradıcılığında da özünəməxsus ifa yaratmışdır. Məsələn, Ə.Əsgərovun ifasında müxtəlif nəfəs musiqi alətlərində lentə alınmış Azərbaycan muğamlarının adlarını sadaladıqda dövrünün bütün işlək muğamlarına müraciət etdiyinin şahidi oluruq: klarnetdə – “Bayatı-Şiraz”, “Bayatı-kürd”, “Rast”, “Şur”, “Mahur”, “Hümayun”, “Zəmin-Xara”, “Mirzə Hüseyn segahı”, “Çoban-Bayatı”, “Çahargah”, “Segah”; balabanda – “Rast”, “Şur”, “Düğah”; tütəkdə – “Şüştər”, neydə – “Düğah”.

Ustadın muğam ifaçılığında özünəməxsus çox mürəkkəb bir yolu vardır. Bu yolun izinə düşmək istəyən çoxlu nəfəs musiqi alətləri ifaçıları olub. Ancaq bu yolla getmək heç də asan məsələ deyildir. Ə. Əsgərovun lentə aldığı rəqslərdən bəhs edərkən dilə gətirdiyimiz novatorluğu eyni ilə muğam ifaçılığında da görürük, eşidirik. O, ifa etdiyi hər bir muğamın təməlini, strukturunu qoruyub saxlayaraq özünün improvizələri ilə həmin melodiyaları zənginləşdirir. Amma ifa zamanı dədə-babalardan ötürülmüş ənənəvi muğam mətninə heç bir xələl gətirmir, xalqımıza məxsus olmayan yad nəfəslər işlətmirdi. O, tələbələrinə də bu xüsusiyyəti qoruyub saxlamağı tələb edirdi.

Ələkbər Əsgərovun klarnet, balaban, ney, tütəkdə ifa etdiyi muğamları başqalarının ifaları ilə müqayisə etdikdə onun səs tembri, ifa tərzii və milli koloriti xüsusi olaraq seçilir və fərqlənir. Ələkbər Əsgərovun ifaçılıq məziyyətləri, xalqa bəxş etdiyi çoxşaxəli yaradıcılıq irsi və muğam sənəti yeni nəsillər üçün bir məktəb olaraq öyrənilməlidir ki, onun yaradıcılıq irsi sevmədiyimiz millətin nümayəndələri tərəfindən mənimsənilməsin.

Ə.Əsgərov muğam sənəti üzrə professional ifaçı və dərin nəzəri bilgilərə sahib olan ustad sənətkardır. Bu bilgilərin əsasında o, özünəməxsus muğam rənglərini və diringilərini bəstələmişdir. Muğam biliciləri gözəl bilir ki, hər hansı muğam dəstgahını mükəmməl bilməyən rəng və ya diringi bəstələyə bilməz. Həmin melodiyalarda müvafiq muğamın istinad pərdələri, xarakterik xüsusiyyətləri və s. özünü göstərməlidir. Əks-təqdirdə həmin melodiya rəng və yaxud diringi deyil, sıradan bir musiqiyə çevriləcəkdir.

Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi rənglərin melodik xətti

Bəstəkarlıq istedadı və qabiliyyəti olan musiqiçilər tərəfindən çoxsaylı rənglər yaradılmışdır və belə ifaçılardan biri də Ələkbər Əsgərov olmuşdur. Onun bəstələdiyi rənglərin bir neçəsi digər musiqi əsərləri kimi tərəfimizdən nota alınmışdır.

Ələkbər Əsgərovun “Bayatı-Şiraz” rəngi, “Dügah” rəngi, “Şur” rəngi, “Şüştər” rəngi və digər bəstələdiyi rənglər eyniadlı muğamların əsasında qurulmuşdur. Məsələn, “Şur” rəngi “Mayə” şöbəsinə istinadən bəstələnmişdir [9]. Burada “Dügah” instrumental-folklor ansamblının üzvü Abdul Həşimov udda alətin spesifik xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq, olduqca həzin və düşündürücü solo ifası ilə diqqəti çəkir. Rəng boyu Ə.Əsgərovun neydə ifa etdiyi replikalar melodiya xüsusi kolorit verir. “Şur” rəngi eyniadlı məqamda, 2/4 ölçüdə və moderato tempində ifa olunur.

“Şur” rəngi

Nota köçürən: Mahirə Quliyeva

Ələkbər Əsgərovun digər nota köçürdüb və nəşr etdiyimiz rənglərindən biri də “Bayatı-Şiraz” rəngi adlanır [4, s.20-21]. Bu rəngin əvvəlində ansamblın konsertmeysteri, tarçalan İlqar Şıxəliyev “İsfahanək” guşəsini ifa etməklə “Mayə” şöbəsinə keçid edir. Rəng isə çox həzin və kövrək notlarla başlayır [6]. Ələkbər müəllim burada muğamın xarakterini melodik çalarlarla yüksək peşəkarlıqla təq-

dim etmişdir. Bəzən “Bayatı-Şiraz”ı şairanə tərzdə “muğamların gəlini” adlandırırlar. Həqiqətən, Ə.Əsgərovun “Bayatı-Şiraz” rəngini dinləyəndə sanki gözlərimiz önündə ismətli, abır-həyalı bir Azərbaycan gözəli canlanır. O gəlin ki, böyüyüb başa çatdığı ata ocağında son günlərini yaşayır və bir neçə gündən sonra toyu olacaq, əyninə gəlin libası geyinib başqa bir ocağı nurlandıracaqdır. Bu baxımdan həmin melodiya dinləyicidə həyəcan və ehtirasla yanaşı, ayrılıq, hicran, bir sözlə, qəmgin hisslər də oyadır.

Ələkbər Əsgərovun “Bayatı-Şiraz” rəngi 2/4 ölçüdə, *Andante* tempində və təbii ki, bayatı-şiraz məqamında qurulmuşdur. Bu rəngi Ələkbər Əsgərovun 85 illiyinə həsr olunmuş yaradıcılıq gecəsi tədbirində dinləyicilərə canlı olaraq yeni aranjimanda təqdim etmişik [7].

M.Ə.Quliyevanın not köçürməsi

“Bayatı-Şiraz” rəngi

28 oktyabr 2021-ci il tarixində Konya şəhərində Selçuk Universiteti Dilek Sabancı Dövlət Konservatoriyası və Ardahan Universitetinin “Gözəl Sənətlər” Fakültəsinin iş birliyi ilə “Türk Musiqisi” adlı konsert proqramı keçirildi. Konsertdə Selçuk və Ardahan Universitetlərinin müəllimləri çıxış edirdilər. Repertuarda böyük maraq doğuran musiqi nömrələrindən biri də Ardahan Universitetinin müəllimləri tarçalan Yusuf Altun ilə bahəm mənim bir pianoçu kimi çıxışım oldu. Biz, Azərbaycan bəstəkarlarının bir neçə əsərini, o cümlədən Ələkbər Əsgərovun “Bayatı-Şiraz” rəngini də səsləndirdik [8]. Bu əsər artıq Türkiyədə böyük əks-səda doğurmuş, yerli musiqçilər tərəfindən yüksək qiymətləndirilərək konsert repertuarlarına salınır və dissertasiya işlərində təhlilə cəlb edilməkdədir.

Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi “Düğah” rəngi 2/4 ölçüdə, *Andante* tempində və Es mayəli rast məqamında qurulmuşdur [9]. 2018-ci ildə hazırladığımız topluya Ələkbər Əsgərovun “Düğah” rəngini də nota köçürdüb təqdim etmişik [4].

“Dügah” rəngi

Bilindiyi kimi, “Dügah” muğamı Üzeyir Hacıbəyli tərəfindən 1925-ci ildə tərtib edilmiş ilk muğam tədrisi proqramına bu şöbə və guşələrlə daxil edilmişdir: “Dügah”, “Rəhül-rəvah”, “Zəmin-Xara”, “Mavəraünnəhr”, “Hicaz”, “Gəbri”, “Şah Xətai”, “Sarənc”, “Dügah” [3]. Maraqlıdır ki, bu proqramda Üzeyir bəyin soyadı ərəb qrafikalı əski əlifba ilə Azərbaycan türkcəsində “Hacıbəyli”, rus dilində olan nüsxədə isə “Гаджибеков”, yəni ruslaşdırılmış sonluqla “Hacıbəyov” kimi yazılmışdır.

Burada texniki səhvə yol verilib, “Ruhül-Ərvah” əvəzinə “Rəhül-rəvah” yazılmışdır. Hər halda, muğamların sistemli şəkildə tədrisində “Dügah” muğamının proqramda yer alması səbəbsiz deyildi və muğamın əhəmiyyətindən xəbər verirdi. Lakin sonralar bizə məlum olmayan səbəblərdən “Dügah” muğamı tədris proqramlarından çıxarıldı. Ələkbər müəllim də öz ansamblının adını “Dügah” qoymaqla bu muğamın tədrisdən çıxarılmasına bir növ etiraz etmişdi. Bununla da o, belə bir qədim muğamımızın gözümüz görə-görə unudulduğuna diqqət çəkmək istəyirdi. “Dügah” ansamblı 1980-ci illərin əvvəlində yaranmağa başladı və tez bir zamanda efirlərdə, müxtəlif konsert salonlarında çıxışları oldu. Artıq nəinki musiqiçilər, hər kəs “Dügah” sözünün nə demək olduğundan xəbərdar idi. Bir qədər sonra, 1984-cü ildə Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında muğamlar tədris olunmağa başlandı. Düşünürük ki, muğamların ali təhsil ocaqlarında tədris edilməsində Ələkbər Əsgərovun rəhbəri olduğu və adında klassik muğamlardan birini əks etdirən “Dügah” ansamblının da fəaliyyətinin rolu az olmamışdır.

Haqqında danışdığımız “Dügah” rəngini də Ələkbər Əsgərov məhz bu səbəbdən bəstələmiş və unudulmaqda olan bu muğamdan fraqment də olsa ifa etmişdir. AMK yaradıldıqdan sonra hazırda “Dügah” muğamı yenidən, az qala bir əsr ötəndən sonra tədris proqramlarına daxil edilmişdir. Bu gün magistr pilləsində təhsil alan hər bir milli musiqi alətlərinin ifaçısı və ya xanəndə “Dügah” muğamını dəstgah şəklində mənimsəyir.

Ələkbər Əsgərovun özünəməxsus yaradıcılığında müxtəlif obrazlı rəqslər, rənglərlə yanaşı diringilər də mövcuddur. Bir sıra diringilər rəqs xarakterli olduğundan onların musiqi mətninə sözlər əlavə edərək mahnıya çevirmişlər. Məsələn, Ələkbər Əsgərovun “Şüştər” adlı diringisi də belə nümunələrdən biridir.

XX əsrin 80-ci illərin sonunda Ələkbər Əsgərovun şüştər məqamı diringisinin musiqisinə şair Tahir Rəvan tərəfindən şeir yazıldı və nəticədə “Naz etmə” mahnısı ortaya çıxdı. Bu əsər Mahirə Quliyeva tərəfindən notlaşdırılmışdır. Nümunə olaraq əsərdən kiçik parça təqdim edirik:

“Naz etmə”

Musiqi: Ələkbər Əsgərov

Söz: Tahir Rəvan

Allegretto Nota köçürən: Mahirə Quliyeva

Ça - ka - ə - rəm hə - ər an ya - a - n - mi - in na - zi - ni Ya - a -

n - mi - in na - zi - ni ya - a - n - mi - in na - zi - ni Gəl mə -

- nə naz el - mə

“Naz etmə” mahnısını AzTV-nin səsyazma studiyasında Abbasqulu Nəcəfzadənin rəhbərlik etdiyi “Günaydın” ansamblının müşayiəti ilə müğənni Ramin Nadiroğlunun ifasında lentə yazılmışdır [10]. Beləliklə, Ə. Əsgərovun diringisi üzərində yazılan “Naz etmə” mahnısı Azərbaycan teleradiosunun fonduna daxil edilmişdir.

Beləliklə, məqalədə ustad sənətkar Ələkbər Əsgərovun pedaqoji fəaliyyəti, yetişdirdiyi tələbələr, ifa etdiyi muğamlar və ona məxsus olan bir sıra rənglər və bir diringi nəzərdən keçirildi. Onların hər biri haqqında söylənilən fikirlər belə nəticəyə gəlməyə əsas verir ki, Ələkbər Əsgərov yaşadığı dövrdə yalnız virtuoz ifaçılıq sənəti ilə gündəmə gəlməmişdir. O, musiqi sahəsində çoxşaxəli fəaliyyət göstərmiş, müəllim kimi nəfəs alətlərinin tədrisində yeniliklərə imza atmış, musiqi bəstələmiş və ansambl yaradaraq onun repertuarının, ifa tərzinin daha rəngarəng və fərqli olmasına çalışmışdır.

ƏDƏBİYYAT:

1. Bədəlbəyli, Ə.B. İzahlı monoqrafik musiqi lüğəti //– Bakı: Şərq-Qərb. –2017. – 472 s.
2. Nəcəfzadə, A.İ., Məmmədəliyev, V.M. Muğam. Ali musiqi məktəbləri üçün dərs vəsaiti. – Bakı: Ecoprint. – 2017. – 56 s.
3. Muğam proqramı. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Arxiv İdarəsi OİMDA, – Bakı: – 9 may. 1925. – fond №57, – siy. №5, – iş №46, – s. 15.

Notoqrafiya

4. Ələkbər Əsgərovun rəqs melodiyları və muğam rəngləri. Nota köçürən və tərtib edən Quliyeva M.Ə. – Bakı: Ecoprint, – 2018. – 25 s.

Saytoqrafiya

5. Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi “Şur” rəngi, udda “Düğah” ansamblının müşayiəti ilə ifa edir Abdul Həşimov. URL:https://www.youtube.com/watch?v=5ErwGa7C_z8
6. Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi “Bayatı-Şiraz” rəngi, “Düğah” ansamblının müşayiəti ilə solo tarda ifa edir İlqar Şixəliyev. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=XTWDD7Y-oOw>
7. Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi “Bayatı-Şiraz” rəngi, aranjiyman Mahirə Quliyevanıdır. İfa edir M.Quliyevanın rəhbərliyi ilə tələbələr qrupu. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=EPERLVUjTbc>
8. Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi “Bayatı-Şiraz” rəngi, aranjiyman Mahirə Quliyevanıdır. Tarda ifa edir Yusuf Altun, fortepianoda müşayiət edir Mahirə Quliyeva. URL:<https://www.youtube.com/watch?v=ItJEkE1N7o4>
9. Ələkbər Əsgərovun bəstələdiyi “Düğah” rəngi, neydə ifa edir “Düğah” ansamblının müşayiəti ilə ansamblın bədii rəhbəri Ə.Əsgərov. URL:https://www.youtube.com/watch?v=1Xl_9w_8xXc
10. “Naz etmə” mahnısı, musiqi: Ələkbər Əsgərov, söz: Tahir Rəvan, ifa: Ramin Nadiroğlu, müşayiət: Abbasqulu Nəcəfzadənin rəhbərliyi ilə “Günaydın” ansamblı. URL:https://www.youtube.com/watch?v=V_IL9Ms0gqE

Махира Алекпер кызы ГУЛИЕВА

Диссертант Азербайджанской Национальной Консерватории и
Педагог Сельджукской Государственной Консерватории

О РАЗЛИЧНЫХ НАПРАВЛЕНИЯХ ТВОРЧЕСТВА АЛЕКПЕРА АСКЕРОВА

Резюме: В многогранном творчестве Алекпера Аскерова особое место занимают педагогическая деятельность, исполнительское творчество мугамов и сочинённые им ренги. В статье рассматриваются характерные особенности педагогической деятельности мастера, его неповторимый стиль в исполнении мугамов, а также мелодическая составляющая авторских ренгов. Подчеркиваются заслуги мастера в преподавании мугамов и жанров народной музыки для исполнителей духовых инструментов.

Ключевые слова: Алекпер Аскеров, педагогическая деятельность, мугамное исполнение, ренг